

главнитѣ входове на Черноморския брѣгъ — Варненския и Бургазкия заливи — Marcianopolis (рѣка Девна) на северъ, и Deultum (до с. Якезлии) на югъ отъ Балкана, сж изгубили почти напълно римския си характеръ.

Въ срѣднитѣ вѣкове италианскитѣ търговски републики и дубровничанитѣ (рагузанитѣ) сж заели мѣстото на старитѣ грѣцки колонисти по цѣлия Черноморски брѣгъ.

Съ появяването на готитѣ започва да се измѣнява етнографическата физиономия на Черноморскитѣ страни; това измѣнение завършва съ дохождането на славянитѣ и българитѣ.

Странджанската частъ, обитавана отъ тракийското племе асти, съ кралско седалище Виза,¹⁾ вѣроятно е запазила отчасти първото си население, което се пославянчило чрезъ славянската колонизация въ тѣзи страни.²⁾

Споредъ разказа на Ксенофона, тракитѣ се занимавали и съ пиратство. Между друго той белѣжи следното: „живѣещитѣ наоколо траки сж раздѣлили съ погранични стѣлбове мѣстността на дѣлове, и всѣки ограбва това, което попадне въ неговия дѣлъ“. (Anabasis VII, 5; К. Jireček, Cesty po Bulharsku, стр. 561; Г. И. Кацаровъ, Пер. сп., 1903 — стр. 730).

Интересно е, че такива дѣлове е имало още презъ последното турско време до освобождението. Въ старата частъ на гр. Василико, на носа, върху който е построена новата църква, се намиратъ остатѣци на една малка крепостъ, въ която е седѣла една пиратска фамилия, владѣтелка по наследство, на опредѣленъ дѣлъ отъ брѣга за ограбване кораби.

Географски прегледъ и географски познания отъ разни времена изоставихме, защото тѣ биха заели много мѣсто. Ще ги използваме въ описа само тамъ, дето тѣ сж свързани съ описанието на самитѣ паметници.

Черноморската областъ изучаваме отъ 1882 година. Настоящиятъ трудъ е резултатъ на 40-годишна дейность.

Новата териториална придобивка за България — Малко-Търновската и Василиковската околии — заобиколихъ презъ 1914 год., като пратеникъ на Комисията за старинитѣ при Народния музей въ София. Черноморскитѣ страни вънъ отъ царството заобиколихъ по време на Балканската война презъ 1913 г., и то околността на Мидия и Виза.³⁾ Презъ време на Европейската война 1917 г. заобиколихъ северна

¹⁾ Βιζήν τὸ τῶν Ἀστών βασιλεῖον.

²⁾ Сегашнитѣ „рупци“ за разлика отъ „загорци“. Названието „рупци“ произлиза вѣроятно отъ думата „рупи“ както и до днесъ наричатъ ямитѣ, останали отъ едновременно рудници. Думата „рупци“ следователно значи „рудари“.

³⁾ „Археологически бѣлѣжки отъ Странджа планина“. Извѣстия на Бѣлг. археологическо дружество, III.